

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н РОСЕН ХРИСТОВ
СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР
НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Относно: Подкрепа за преоборудването на топлоснабдените жилища със средства за дялово разпределение с дистанционно отчитане

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ХРИСТОВ,

Обръщам се към Вас по повод представените от Министерството на енергетиката инструменти и добри практики за реализиране на целите за енергоспестяване и енергийна ефективност на 20.02.2023 г. в гр. Варна.

Във връзка с планираните програми за подкрепа със средства от фондовете на Европейския съюз смятам за важно да насоча Вашето внимание към технологичния преход, който се извършва в момента от битовите клиенти на топлофикационните дружества в сградите – етажна собственост (СЕС).

Топлоснабдените домакинства в СЕС в България, които според публично достъпна информация са около 572 хиляди, имат законово задължение в срок до 01.01.2027 г. да преоборудват инсталациите за отопление и за битово горещо водоснабдяване в жилищата си със средства за дялово разпределение на топлинната енергия с дистанционно отчитане.

В изпълнение на Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г., съгласно § 75 от Преходни и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност (в сила от 12.03.2021 г.) до 01.01.2027 г. монтираните средства за дялово разпределение на топлинната енергия, които не са с възможност за дистанционно отчитане, трябва да бъдат преустроени така, че да осигуряват възможност за дистанционно отчитане, или да се заменят със средства с дистанционно отчитане.

Изискването следва да бъде изпълнено за около 1,276 млн. радиаторни разпределителя и около 660 хил. водомера за топла вода. Близко 93% от тези устройства са собственост на битови клиенти и замаяната се заплаща от тях. Според някои оценки, преминаването от уреди с визуално отчитане към уреди с дистанционно отчитане ще струва на битовите клиенти над 100 млн. лв. за периода 2021-2026 г.

Важно е да се има предвид, че поначало средствата за дялово разпределение на топлинната енергия с дистанционно отчитане са по-сложни и по-скъпи в сравнение с конвенционалните устройства. Оскъпяването е по-малко при радиаторните разпределители и значително по-голямо при водомерите за топла вода. Така например цените на дистанционните водомери започват от около 100 лв./брой и са приблизително двойно по-високи в сравнение с конвенционалните водомери. Приблизителната цена на радиомодула за водомер за топла вода е около 50 лв. Тази стойност дава представа за оскъпяването на единичния уред вследствие на законовите изисквания.

Понастоящем топлоснабдените жилища са в период на поетапното изтичане на гаранционните срокове на радиаторните разпределители на топлинната енергия. Съгласно чл. 140, ал. 7 от Закона за енергетиката, при монтиране на нови средства за дялово разпределение същите следва да бъдат с дистанционно отчитане. Преоборудването вече е в ход, като по данни на търговци за дялово разпределение най-много устройства предстои да бъдат заменени през 2024 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ХРИСТОВ,

Предвид горното и на основание Закона за омбудсмана се обръщам към Вас с предложение за изработване на мярка за финансова подкрепа на битовите клиенти в СЕС на топлофикационните дружества във връзка със законовото изискване за задължително преоборудване на инсталациите в жилищата им с уреди с дистанционно отчитане на потреблението на топлинна енергия. Смятам, че с отчитане на общественото значение на проблема е подходящо за целта да бъдат потърсени средства от европейски фондове, включително и по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България.

В зависимост от размера на финансовия ресурс, който бъде мобилизиран, може да се приложат различни принципи за справедлива подкрепа на домакинствата, които имат законовото задължение да закупят устройства с дистанционно отчитане, в т.ч. радио модули за дистанционно отчитане на водомери.

Така например, намирам за подходящо финансовата компенсация да бъде в: 1/ Размер на определена част (%) от общия разход, който всеки битов клиент на топлопреносно предприятие прави за преоборудването на имота си със средства за дялово разпределение на топлинната енергия с дистанционно отчитане, и/или 2/ Пълен размер за гражданите, които имат право на социална помощ съгласно чл. 2, ал. 3 от Закона за социалното подпомагане.

Подкрепата може да бъде предоставена чрез търговците за дялово разпределение за всички техни битови клиенти, които изпълняват изискването на § 75 от Преходни и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за енергийната ефективност - без разлика кога е извършено преоборудването.

В заключение смятам за важно да подчертая, че системата за дялово разпределение на топлинната енергия е основен инструмент за енергоспестяването в жилищата с централно топлоснабдяване в СЕС.

Наред с това, когато всички средства за дялово разпределение са с дистанционно отчитане, фактурирането ще се извършва ежемесечно въз основа на реалното потребление на топлинна енергия. С това ще бъде решен целият кръг от проблеми, свързан с осигуряването на физически достъп до жилищата на гражданите за визуален отчет на средствата за дялово разпределение, изготвянето на годишни изравнителни сметки, рекламациите по тях и късните корекции на сметките.

Освен това, уредите с дистанционно отчитане осигуряват дигитална информация за индивидуалното потребление на топлинна енергия, до която впоследствие битовите клиенти биха могли да получат бърз и удобен електронен достъп. Понастоящем вече са налице техническите възможности за своевременното предоставяне на домакинствата на данните за техните реални енергийни разходи, така че успешно да наблюдават, контролират и управляват своето потребление на топлинна енергия.

Предвид важността на поставената тема, очаквам да ме информирате за Вашето становище в разумно кратък срок.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА,
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**